

ninger af Traktater. Jeg skal henvide til et praktisk Eksempel, som netop foreligger med Hensyn til Fredstraktaten af 30. Oktober 1864, navnlig Art. 19. Den indeholder som bekendt Bestemmelser dels angaaende Valg af Undersaatsforholdet, dels angaaende Indfødsretten, idet Art. 19, sidste Stykke, siger, at alle de, som den 16. November 1864 havde Indfødsret, bevare den saavel i Kongeriget som i Hertugdømmerne. Saa er Spørgsmaalet: Hvad forstaaes ved Indfødsret? Det have de danske Domstole afgjort derhen, at Indholdet af Indfødsretten er en Statsborgerret, en Ret, i Kraft af hvilken de paagældende, som have denne Indfødsret, have Statsborgerret i det paagældende Land, saaledes at de ikke kunne udvises derfra, uden Hensyn til, hvilket Undersaatsforhold de have valgt. Det er de danske Domstoles Fortolkning af denne Sætning, som selvfølgelig den danske Stat henholder sig til. Paa den anden Side have de preussiske Domstole fortolket den paa en modsat Maade, ifølge hvilken Indfødsretten ikke medfører Statsborgerret, og man har følgende udstavte danske Undersaatter, som have Indfødsret i Hertugdømmerne. Se, der have vi Konflikten, naar saaledes hver Stats Domstole fortolke en traktatmæssig Bestemmelse hver paa sin Maade, og jeg ser ikke, hvorledes man skal faa en Afgørelse af en saadan Konflikt, for saa vidt den ikke kan tilendbringes gennem venskabelig Forhandling, uden netop gennem en Voldgiftskendelse af en upartisk, udenforstaaende Domstol. Jeg mener derfor, at en saadan Bestemmelse, ifølge hvilken Stridigheder angaaende Traktaters Forstaaelse eventuelt kunne indbringes for en Voldgiftsret, er en højst nødvendig Bestemmelse, thi ellers kan der opstaa Konflikter paa Grund af de stridende Fortolkninger, Konflikter, der, saa længe de bestaa, kunne skabe en uovervindelig Hindring for en virkelig Forstaaelse mellem de paagældende Stater, og som det derfor er i højeste Grad ønskeligt at faa fjernet. Jeg kan ikke tilbageholde den Bemærkning, at af alle de Stater, med hvilke vi have afsluttet Voldgiftstraktater, have vi ikke noget uopgjort, traktatmæssigt Mellemværende, og de have derfor for saa vidt ikke nogen aktuel Interesse. Jeg beklager derimod levende, at vi savne en Voldgiftstraktat med det tyske Rige, thi den vilde netop have særlig praktisk Interesse. Og jeg fastholder, at denne Undtagelse i alt Fald bør indføres i enhver fremtidig Voldgiftstraktat, som

afsluttes; thi derigennem bør der skabes Mulighed for at løse de Konflikter, som kunne fremkomme, naar hver Stats Myndigheder kunne fortolke de paagældende traktatmæssige Bestemmelser paa modstridende Maade. Jeg tror tillige, at det kunde være hensigtsmæssigt at udvide denne Bestemmelse til at angaa alle saadanne Tvistigheder mellem en Undersaat af en af Parterne og den anden kontraherende Stat, hvor Afgørelsen skal træffes efter folkeretlige Regler. Man kan vel nok sige, at for saa vidt en Tvist skal afgøres i Henhold til Lands Lov og Ret, maa Formodning snarest være for, at Landets egne Domstole kunne afgøre den bedst, men hvor Talen er om folkeretlige Spørgsmaal, have vi at gøre med en fælles Folkens Ret, som de alle maa forudsættes at være lige godt inde i, og netop derfor kan en saadan Voldgiftsret, der er den fuldstændig upartiske Domstol, efter Omstændighederne være hensigtsmæssig for at afværge Skinnet af, at nationale Interesser kunne have influeret paa den nationale Afgørelse. Jeg er derfor meget glad ved denne Undtagelse, som Art. 4 her har indført, og jeg betragter ogsaa denne Bestemmelse som en Forbedring ved en Voldgiftstraktat i Sammenligning med den hollandske.

De andre Traktater skal jeg ikke gaa videre ind paa. Den spanske har jo stor Betydning ved at kunne betragtes som et Tillæg til f. Eks. vor Handelstraktat med Spanien, som hjemler Afgørelse ved Voldgift ved alle mulige opstaaende Tvistigheder i Lighed med de andre Traktater, vi have med Spanien. Den belgiske til lægger jeg rigtignok, særlig Betydning paa Grund af det, der ikke staar i den, men som er forudsat ved Vedtagelsen deraf, nemlig at Bestemmelsen i Handels- og Skibsfartstraktaten af 18. Juni 1895, Art. 20, skal vedblive staa ved Magt uden Hensyn til den foreliggende Traktat. Den hjemler nemlig ubetinget Afgørelse ved Voldgift af alle de Tvistigheder, som opstaa angaaende Fortolkningen eller Udførelsen af denne Handelstraktat, har altsaa ikke det Forbehold, som den foreliggende Traktat har. Og saa er der en anden Fordel, at i Art. 20 staar ikke ubetinget, at man skal gaa til Voldgiftsretten i Haag. Det staar eventuelt frit for at afgøre Sagen ved en Ordning, der muligvis kan være mere bekvem og mindre bekostelig end Afgørelsen ved Voldgiftsretten i Haag.

Traktaterne med England og Frankrig